

menteren, at de ikke kunne komme ud af det mere, det er muligt, og jeg skal derfor ogsaa i Anledning af nogle Bemærkninger, der kom forleden, udtrykke min udtale, at ved, hvad jeg siger her, har jeg ikke i Sinde at sigte Regjeringen for at handle imod sit bedre Vidende og imod sin Samvittighed. Det er en Ting, som jeg tror, at de Herrer paa den anden Side maa huske paa, at Regjeringens Samvittighed og bedre Vidende er noget for os absolut Uvedkommende, det er det Uigegyldigte under Solen; det er det ikke vor Sag at bedømme, vi indlade os ikke paa at give En og Anden sit Skudsmaal eller en Karakter, det ligger fuldstændig udenfor vor Opgave at afgjøre, hvorledes Regjeringen laver sine Argumenter. Det er mig absolut ligegyldigt. Jeg tænker aldrig paa, om Regjeringen er bevidst eller ubevidst i det, den gjør mod Grundloven. Om Regjeringen gaar i Seng med en rolig Samvittighed og sover de Kæfærdiges Søvn, eller om den krymper sig under de grusomste Selvanklager, er mig absolut uvedkommende. Det Æneste, der kommer os ved, er, om der i den offentlige Mening er nogen Tvivl om den Politikk, som Regjeringen fører her i Landet, eller ikke; er den offentlige Mening bestemt og afgjort paa det Riene med, at der ikke herom kan diskuteres, saa bryder jeg mig slet ikke om noget Andet, Regjeringen kan for mig have saa rolig en Samvittighed, som den vil, i dette Tilfælde ere alle Argumenter ligegyldige, saa ere vi færdige med det. Den offentlige Mening er jo fuldstændig paa det Riene her, og Regjeringen maa ikke gjøre sig nogen som helst Illusion, her er der ingen Forskjel mellem Hoire og Venstre, her foreligger der ikke nogen bestemt Partimening, nei, denne ubestemte store Magt, som den offentlige Mening er, den sluger alle Partier, og denne offentlige Mening, der dominerer den almindelige dannede Bevidsthed, er gaaet over til Dagsordenen for længe siden, og den tager ikke mere det op til Diskussion, om Grundloven er brudt eller ikke; thi den veed, at den er brudt, og det ikke i den Forstand, at en enkelt Bestemmelse er brudt, men i den Forstand, at Loven lige frem er taget af Grundloven. At det er Tilfældet, og at det, om jeg saa maa sige, er slet under særlig graverende Omstændigheder, det kan man ikke bestride, lige saa lidt som man kan bestride, at denne Regjering netop havde en ganske særlig Opgørelse til ikke at bryde Grundloven, jeg mener ikke, fordi den var de ledende Mænd i 1866 — det er en Mening, som jeg anerkender har en stor Interesse — men Regjeringen har havt en ganske særlig Anledning

til at være nænsom overfor Grundloven af en anden Grund, og det er den, at da Folkethinget i 1866 fandt sig i, at den almindelige Valgret for en væsentlig Del gik tabt for Landstingets Sammensætning, saa gjorde Folkethinget en Ting, som jeg ikke fandt saa overordentlig forstandig, og som jeg oprigtig beklager, at Folkethinget gjorde: det glemte at sikke sig en upartisk Domstol i Tilfælde af, at der skulde opstaa Konflikt. Jeg tror nu, at det ligefrem har været en Forglemmelse. Er der Noget af det, der skete i 1866, som jeg utvivlsomt maa anse for en Feil, saa er det det, at man lod Rigsretten blive i Landstingets Haand, thi saa kunde man jo sige sig selv, at dermed var Udsigten til i Tilfælde af Konflikt — og naar der ikke er nogen Konflikt, har man jo ingen Brug for Rigsretten — i høi Grad fjernet fra en upartisk Afgørelse. Jeg paa- staar nu ikke, at Folkethinget skulde have sikret sig, at det skulde have sammensat Rigsretten, thi det vilde jo have været lige saa partisk, men det vilde vistnok have været det Rigtigste at give Højesteret den afgjørende Myndighed, eller en Højesteret sammensat paa en anden Maade. Derved foretog Folkethinget imidlertid en Handling, der viste den allerhøjeste Grad af Godtroenhed, den viste i den Grad Tillid... (Udfrydelse)... en Rigsret sammensat af et ganske andet Vælgere end tidligere, derved viste Folkethinget en høi Grad af, jeg kunde fristes til at sige barnlig Tillid til sine Medmennesker; men det krævede saa paa den anden Side, at man fra den anden Side burde søle sig forpligtet til at være i høi Grad fair i den Kamp, den maatte senere vilde komme til at føre mod Folkethinget; thi det Thing, som har udleveret det vigtigste Magtmiddel af sine Hænder, kan man ikke behandle saadan som Modstander af sig, man maa være særlig nænsom overfor det, og Regjeringen havde saa meget mere Grund til at være særlig nænsom i dette Tilfælde, som den ikke blot rolig har set og rolig har taget imod dette Offer fra Folkethingets Side, men oveniud har gjort Sit til at sørge for, at den Rigsret, der blev sammensat, blev i saa høi Grad som muligt ude af Stand til at dømme Ministeriet. Dette er Noget, som jeg ikke kan komme fra, at der paa dette Omraade fra Regjeringens Side er gjort en virkelig Uret, der er gjort en Uret imod Folkethinget ved at hindre, at der udkom en Lov, der indeholdt Straffebestemmelse for Grundlovsbrud, thi det er det nødvendige Supplement til en Rigsret. Jeg er ganske uenig med dem, der tale om Rigsretten som en Institution, der er til for at løse Konflikter, af-